

Assen, 22 december 2025

Ons kenmerk: 1003428

MAATWERKBESLUIT VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE

Maatwerkhouder : Stichting Faunabeheereenheid Drenthe
Activiteit : Toegestane middelen voor bestrijding van exoten in Drenthe
Locatie : Provincie Drenthe (toegelicht in bijlage 1)

Aanvraag

Op 5 november 2025 hebben wij een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften voor het uitvoeren van de civiele “Opdracht uitvoering van exotenbeheer” (kenmerk 27/4.8/2025000883, ondertekend op 16 juli 2025). Deze aanvraag heeft betrekking op de gehele provincie Drenthe.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben, met inachtneming van de artikelen 11.31 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (hierna: Bal) en de artikelen 11.72, 11.76, 11.79 en 11.83 van het Bal, besloten aan de Stichting Faunabeheereenheid Drenthe op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een maatwerkbesluit, zoals bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet (Ow) te verlenen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

Artikel 11.72., eerste lid, van het Bal, waar het gaat om het gebruik van en zich buiten gebouwen bevinden met:

- c. Vallen;
- e. Vangkooien;

Artikel 11.76 van het Bal waarbij het gaat om:

Lid 1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt op een jachtveld met:

- a. Een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 ha, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder is gerechtigd tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld; en
- b. Afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van ten minste 150 m kan worden beschreven.

Artikel 11.79 van het Bal waarbij het gaat om:

Lid 2. Een geweer heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 mm.

Lid 5. Een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Lid 6. De munitie die wordt gebruikt in een geweer bestaat uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 mm of minder of uit kogelpatronen, mits:

- a. de hagelkorrels geen metallisch lood bevatten; en
- b. de kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.

Artikel 11.83 van het Bal waarbij het gaat om:

Lid 1. Het geweer wordt niet gebruikt:

- a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
- b. binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen;

Voorschriften

Algemeen

- 1) Dit maatwerkbesluit kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de maatwerkhouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van het maatwerk houdend handelende (rechts)personen die in het bezit zijn van een geldige jachtakte (gemachtigde). De maatwerkhouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van dit maatwerkbesluit.
- 2) De maatwerkvoorschriften en dit besluit zijn geldig tot 31 december 2028.
- 3) Dit maatwerkbesluit is uitsluitend bedoeld voor bestrijding van de volgende exoten:
 - a) Muntjak (*Muntiacus reevesi*);
 - b) Rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*);
 - c) Heilige ibis (*Threskiornis aethiopicus*);
 - d) Nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*);
 - e) Wasbeer (*Procyon lotor*);
 - f) Wasbeerhond (*Nyctereutes procyonoides*);
- 4) Gemachtigden dienen bij uitvoering van dit maatwerkbesluit in de zoals onder a genoemde gevallen een werkdag doch minimaal 24 uur van tevoren een melding te maken aan het team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving van de provincie Drenthe. Hiervoor dient het digitale meldingsformulier te worden gebruikt (zie www.provincie.drenthe.nl/meldenfaunabeheer).
 - a) Bij bestrijding van de muntjak, wasbeer en wasbeerhond na zonsondergang en voor zonsopkomst.
 - b) Wanneer de onder a benoemde bestrijding plaatsvindt buiten een weidevogelcluster dient dit expliciet vermeld te worden bij de melding
 - c) De gemachtigde mag in het digitale meldingsformulier de planning voor de gehele week doorgeven. Deze planning dient dan uiterlijk op zondag, voorafgaand aan de week waarvan de planning wordt doorgeven, gemeld te worden. Indien afgeweken wordt van de planning, dient dit uiterlijk op de dag en voor het tijdstip dat van de planning afgeweken wordt gemeld te worden..
- 5) Gemachtigden zijn verplicht acties met en zonder resultaten bij het gebruik van dit maatwerkbesluit te rapporteren in het door de FBE beschikbaar gestelde registratiesysteem binnen 24 uur na de actie. Hieronder wordt ook verstaan een vangactie waar sprake was van bijvangst.
- 6) Voor de muntjak, rosse stekelstaart, heilige ibis, wasbeer en wasbeerhond geldt er een toonplicht van 24 uur. Dit betekent dat het gedode individu minimaal 24 uur moet worden bewaard en op verzoek kunnen worden getoond aan een bevoegd opsporingsambtenaar of toezichthouder.
- 7) Toezichthouders van de provincie Drenthe mogen de aangeleverde onderbouwingen als bedoeld in voorschrift 15 en 18 op elk moment opvragen bij de FBE, waarna de FBE deze onderbouwing zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 72 uur verschaft.
- 8) Tijdens de uitvoering van dit besluit dient een afschrift van de volgende documenten (papier of digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren:
 - a) Een afschrift van dit besluit;
 - b) Een jachthuurovereenkomst of grondgebruikersverklaring waaruit blijkt dat u toestemming heeft van de eigenaar van de gronden om bestrijding uit te voeren in het kader van de Opdracht 'uitvoering van exotenbeheer';
 - c) Een geldige omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteiten.
- 9) In de door Gedeputeerde Staten aangewezen ganzenrust- of foerageergebieden wordt geen gebruik gemaakt van dit maatwerkbesluit in de volgende perioden:

- a) Van 1 oktober tot 1 april bij aanwijzing van een ganzenfoerageergebied en aanvullend daarop;
- b) Van 1 april tot 15 mei bij aanwijzing van het gebied voor de brandgans.
- 10) Het gebruik van een geluidsdemper ter uitvoering van dit maatwerkbesluit is toegestaan.
 - a) Bij gebruik van de geluidsdemper dient de houder van de omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit tevens in het bezit te zijn van een vergunning van de Minister van Justitie voor een geluidsdemper.
- 11) De volgende bijlage maken deel uit van dit besluit
 - a) Bijlage 1 motivering van het besluit
 - b) Bijlage 2 Kaart weidevogelclusters en uitvoeringsgebieden Drenthe
- 12) Er wordt jaarlijks een rapportage opgesteld en overlegd aan het college van gedeputeerde staten over de uitvoering van deze opdracht. Hiervoor kan het volgende mailadres worden gebruikt:
VTH@drenthe.nl.

Nachtelijke bestrijding

- 13) Het geweer mag tevens gebruikt worden van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsopkomst voor het bestrijden van:
 - a) Rosse stekelstaart;
 - b) Heilige ibis;
 - c) Nijlgans.
- 14) Tussen 1 december en 30 juni mag het geweer gebruikt worden van zonsondergang en tot zonsopkomst binnen weidevogelgebieden waar ook de vos en zwarte kraai beheerd mogen worden (figuur 1) voor bestrijding van:
 - a) Muntjak;
 - b) Wasbeer;
 - c) Wasbeerhond.
- 15) Als gemachtigden buiten de bovengenoemde weidevogelclusters of tussen 1 juli en 30 november binnen de weidevogelclusters in hun jachtveld het geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst willen gebruiken voor het bestrijden van de muntjak, wasbeer en of wasbeerhond, dienen zij te onderbouwen dat er zich een muntjak, wasbeer of wasbeerhond in hun jachtveld bevindt. Deze onderbouwing wordt getoetst door de FBE. Pas als de FBE de onderbouwing voldoende vindt, mag het geweer worden gebruikt tussen zonsondergang en zonsopkomst tot het dier(en) is gedood of tot vier weken na het verlenen van de toestemming. Na toetsing wordt de conclusie als een afschrift toegezonden aan VTH@drenthe.nl. De aanwezigheid kan onderbouwd worden door:
 - a) Waarnemingen die zijn geregistreerd en gecontroleerd in de Nationale Databank Flora en Fauna of www.waarneming.nl;
 - b) Beeldmateriaal door middel van een wildcamera of door gemaakte foto's. Hieruit moet dan af te leiden zijn dat het beeldmateriaal gemaakt is op de desbetreffende locatie en wanneer het beeldmateriaal is gemaakt;
 - c) Een schriftelijke verklaring van een functionaris met aantoonbare deskundigheid op het gebied van fauna, zoals een buitengewoon opsporingsambtenaar of toezichthouder in het natuurspoor;
 - d) Andere manieren waaruit de aanwezigheid van de wasbeer of wasbeerhond duidelijk blijkt.
- 16) Tijdens nachtelijke bestrijding van de muntjak, wasbeer en of wasbeerhond mag gebruik worden gemaakt van een geweer dat is voorzien van:
 - a) Een vizier met beeldomzetter;
 - b) Een elektronische beeldversterker;

Vangkooien

- 17) Voor bestrijding van de rosse stekelstaart, muntjak, wasbeer en de wasbeerhond mogen met inachtneming van voorschriften 18 t/m 21 gedurende 24 uur per dag en 7 dagen in de week vallen en vangkooien met een werkende melder worden gebruikt die geschikt zijn voor het vangen van de specifieke doelsoort.
- 18) Als gemachtigden gebruik willen maken van vallen of vangkooien voor de muntjak en rosse stekelstaart dienen zij te onderbouwen dat er zich een muntjak of rosse stekelstaart in het jachtveld bevindt. Deze onderbouwing wordt getoetst door de FBE. Pas als de FBE de onderbouwing voldoende vindt, mag er een val of vangkooi worden geplaatst voor maximaal 4 weken, dit mag worden verlengd als opnieuw kan worden aangetoond dat de soort zich nog steeds ophoudt in het jachtveld. Na toetsing wordt de conclusie als een afschrift toegezonden aan VTH@drenthe.nl. De aanwezigheid kan onderbouwd worden door:
 - a) Waarnemingen die zijn geregistreerd en gecontroleerd in de Nationale Databank Flora en Fauna of www.waarneming.nl;
 - b) Beeldmateriaal door middel van een wildcamera of door gemaakte foto's, hieruit moet dan af te leiden zijn dat het beeldmateriaal gemaakt is op de desbetreffende locatie en wanneer het beeldmateriaal is gemaakt;
 - c) Een schriftelijke verklaring van een functionaris met aantoonbare deskundigheid op het gebied van fauna, zoals een buitengewoon opsporingsambtenaar of toezichthouder in het natuurspoor;
 - d) Andere manieren waaruit de aanwezigheid van de wasbeer of wasbeerhond duidelijk blijkt.
- 19) Iedere geplaatste val of vangkooi dient binnen 24 uur gemeld te worden bij de provincie Drenthe door middel van het meldingsformulier op www.provincie.drenthe.nl/meldenfaunabeheer onder vermelding van het RD-coördinaat van de locatie.
 - a) De val of vangkooi dient geplaatst te worden binnen een straal van 10 meter van de opgegeven coördinaat.
 - b) Bij iedere melding dient tevens het type val of vangmiddel of kooi te worden opgegeven.
 - c) Iedere val of vangkooi dient voorzien te zijn van een werkende melder en bij een melding dient de val of vangkooi binnen 8 uur te worden gecontroleerd en dient zo nodig actie te worden ondernomen.
 - d) Indien een vangkooi wordt verplaatst, dient ook de nieuwe locatie binnen 24 uur gemeld te worden, opnieuw met de bijbehorende RD-coördinaat.
- 20) Elke val of vangkooi dient duidelijk zichtbaar voorzien te zijn met de volgende gegevens van de FBE voor eventuele vragen en contact.
 - a) FBE Drenthe;
 - b) Postbus 715 9400 AS Assen;
 - c) info@fbedrenthe.nl.
- 21) Dieren die op basis van dit maatwerkvoorschrift worden gevangen dienen zo snel mogelijk en zonder onnodig lijden te worden geëuthanaseerd met behulp van een luchtdrukwapen. Eventuele bijvangst zal onverwijd worden vrijgelaten.
 - a) Bij gebruik van het luchtdrukwapen wordt gebruikgemaakt van expansieve diabolos (.22 inch / 5,5 mm) en een trefenergie van 25 joule.

Locaties

- 22) Dit maatwerkbesluit wordt verleend voor het gehele grondgebied van de provincie Drenthe voor zover het gaat om locaties en terreinen waar met toestemming (schriftelijk) van de eigenaar van deze locaties of terreinen, bestrijding van de in voorschrift 3 genoemde soorten plaatsvindt.
- 23) De bestrijding op basis van dit besluit mag worden gebruikt op gronden, niet zijnde jachtvelden;

- 24) De bestrijding op basis van dit besluit mag worden uitgevoerd binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen.
- 25) Wanneer van dit maatwerkbesluit gebruik wordt gemaakt binnen de bebouwingscontour jacht, stelt de uitvoerder de eigenaren of gebruikers van de direct aan het uitvoeringsperceel grenzende percelen vooraf op de hoogte van de werkzaamheden.

Intrekken machtiging

- 26) Een machtiging verleend als bedoeld in voorschrift 1 wordt na een door Gedeputeerde Staten gemotiveerd verzoek door de FBE binnen twee werkdagen geschorst:
 - a) Wanneer een machtiging als bedoeld in voorschrift 1 kennelijk ten onrechte aan een gemachtigde is verleend, dan wel;
 - b) Van de machtiging als bedoeld in voorschrift 1 gebruik wordt gemaakt in strijd met een wettelijk voorschrift of een aan dit maatwerk verbonden voorschrift;
 - c) Als van de toestemming gebruik wordt gemaakt door iemand die daartoe niet bevoegd is.
- 27) De verleende machtiging wordt voor de duur van maximaal acht weken geschorst.
- 28) Het verzoek tot schorsing van Gedeputeerde Staten, als bedoeld in voorschrift 26 wordt vergezeld van een rapport van bevindingen.
- 29) Het FBE-bestuur dient de gemachtigde na schorsing in de gelegenheid te stellen om binnen een termijn van vier weken een schriftelijke of mondelinge zienswijze in te dienen tegen het voornemen tot intrekken van de machtiging.
- 30) Na de schorsing als bedoeld in voorschrift 27 dient de vergunninghouder over te gaan tot het intrekken van de machtiging voor een periode van minimaal één jaar.
- 31) Indien de vergunninghouder in afwijking van voorschrift 30 de schorsing van de verleende machtiging of toestemming opheft, stelt de vergunninghouder Gedeputeerde Staten hiervan in kennis.
- 32) Binnen de periode van één jaar, als bedoeld in voorschrift 30, wordt geen (nieuwe) machtiging of toestemming aan de desbetreffende gemachtigde verleend.
- 33) De FBE informeert de Gedeputeerde Staten, binnen twee weken, schriftelijk over haar in voorschrift 30 uitgevoerde handeling.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- Faunabeheereenheid Drenthe

Bezwaar

Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING VAN HET BESLUIT

1. Verzoek maatwerkvoorschriften

1.1. Verzoek

Op 5 november 2025 is door ons een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften voor de uitvoering van de civiele “Opdracht uitvoering van exotenbeheer” (kenmerk 27/4.8/2025000883, ondertekend op 16 juli 2025). Het verzoek heeft betrekking op de artikelen 11.72, 11.76, 11.79 en 11.83 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De aanvraag is ingediend door de Stichting Faunabeheereenheid Drenthe.

1.2. Verzochte maatwerkvoorschriften

Er wordt verzocht om met de maatwerkvoorschriften toestemming te verlenen om onderstaande mogelijk te maken:

- Het geweer te gebruiken buiten de gronden zijnde jachtvelden;
- Het geweer te gebruiken binnen de bebouwde kom;
- Het gebruiken van en zich buiten gebouwen bevinden met vallen en vangkooien;
- Het geweer te voorzien van nachtzichtapparatuur en geluidsdemper;
- Het geweer gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang.
- Het luchtdruk geweer te gebruiken met afwijkende munitie

1.3. Locatie

De aanvraag is gedaan voor de gehele provincie Drenthe, met inbegrip van de bebouwde kom en gronden niet zijnde een jachtveld. De aanvraag is gericht op diverse typen locaties waar de doelsoorten (muntjak, wasbeer, wasbeerhond, rosse stekelstaart, heilige ibis en nijlgans) voorkomen en effectief beheer noodzakelijk is. Dit omvat stedelijke gebieden, erven, wegbermen en kleine percelen, waar jachtveldeisen anders niet worden gehaald. Ook worden watergangen, oevers en agrarische natuurgebieden meegenomen, waar vogelsoorten zoals rosse stekelstaart, heilige ibis en nijlgans voorkomen. Beheer is nodig binnen en grenzend aan bebouwd gebied, zodat, als een exoot zich in dit gebied bevindt, de exoot ook daar kan worden bestreden.

2. Bevoegd gezag

Gelet op artikel 11.24 van het Bal zijn Gedeputeerde Staten van provincie Drenthe bevoegd om op het verzoek tot het stellen van maatwerkvoorschriften te beslissen.

3. Maatwerkmogelijkheid

Op grond van artikel 11.31 Bal kan met een maatwerkvoorschrift worden afgeweken van de artikelen, 11.72, 11.76, 11.79 en 11.83 van het Bal.

4. Reguliere procedure

Een besluit op een aanvraag om een maatwerkvoorschrift wordt voorbereid met de reguliere procedure als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht.

5. Motivering aanvraag

Namens de Faunabeheereenheid Drenthe wordt verzocht om een maatwerkvoorschrift ter uitvoering van de civiele opdracht exotenbeheer (kenmerk 27/4.8/2025000883, ondertekend op 16 juli 2025). De opdracht voorziet al in de bevoegdheid om de rosse stekelstaart, heilige ibis, nijlgans, muntjak, wasbeer en wasbeerhond te vangen en te doden. Dit verzoek ziet specifiek toe op het gebruik van aanvullende middelen en afwijkingen die noodzakelijk zijn voor een doeltreffende, veilige en zorgvuldige uitvoering van het beheer.

Gevraagd wordt toestemming voor het gebruik van geluiddempers om verstoring en overlast te beperken, nachtzichtapparatuur voor nacht actieve soorten, vangkooien gebruiken en onder zich hebben en lokmiddelen voor selectieve vangst. Daarnaast wordt gevraagd om PCP-luchtdrukwapens te gebruiken om gevangen dieren diervriendelijk te doden. Aanvullend wordt verzocht om af te mogen wijken van de jachtveldeisen, zodat beheer ook in kleine of stedelijke gebieden kan plaatsvinden.

Het gebruik van deze middelen draagt bij aan een doelgericht en efficiënt beheer van invasieve exoten, met minimale verstoring voor andere dieren, omwonenden en recreanten. De maatregelen vergroten tevens de veiligheid voor uitvoerders en omgeving en waarborgen dat dierenwelzijn wordt gerespecteerd.

Het maatwerkvoorschrift wordt gevraagd voor een periode van drie jaar, overeenkomstig de looptijd van de civiele opdracht. Hiermee wordt geborgd dat het exotenbeheer in Drenthe op een zorgvuldige, effectieve en gebieddekkende wijze kan worden uitgevoerd.

6. Beoordeling verzoek

6.1. Exoten

De aanwezigheid van uitheemse diersoorten, of exoten, vormt een groeiend risico voor de Nederlandse natuur en maatschappij. Door handel, transport en particuliere introducties vestigen steeds meer soorten zich buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied. Een deel daarvan weet zich succesvol te handhaven en wordt invasief. Zulke soorten brengen ecologische schade toe, verstoren ecosystemen, verdringen inheemse flora en fauna en kunnen ziekten verspreiden.

Exoten zijn ongewenst omdat ze de natuurlijke balans van ecosystemen aantasten. Veel inheemse soorten zijn niet geëvolueerd met deze nieuwkomers en hebben daardoor geen effectieve verdedigingsmechanismen. In bossen kan de Aziatische muntjak bijvoorbeeld de ondergroei sterk aantasten door intensief vraatgedrag, waardoor jonge bomen en struiken niet kunnen regenereren. Dit heeft directe gevolgen voor soorten die afhankelijk zijn van een dichte vegetatie, zoals zangvogels en kleine zoogdieren.

Ook op het water veroorzaken exoten aanzienlijke problemen. De Noord-Amerikaanse rosse stekelstaart vormt een ernstig risico voor de zeldzame Europese witkopeend doordat de twee soorten onderling kruisen. Hierdoor verdwijnt het genetisch zuivere bestand van de witkopeend – een onomkeerbaar verlies voor de Europese biodiversiteit. De uit Afrika afkomstige heilige ibis is eveneens een probleemsoort. Deze opportunistische vogel rooft eieren en jongen van inheemse koloniebroeders, zoals sterns en kluten, en kan bacteriële infecties verspreiden. Daarmee vormt de soort zowel een ecologisch als een hygiënisch risico.

In stedelijke en agrarische landschappen zorgt de nijlgans voor toenemende overlast. Oorspronkelijk afkomstig uit Afrika en ontsnapt uit siervogelcollecties, gedraagt de soort zich agressief tegenover inheemse ganzen en eenden, waardoor broedplaatsen worden verstoord. De grote populaties veroorzaken bovendien eutrofiëring van wateren door mestafzetting.

Sommige exoten brengen niet alleen ecologische, maar ook gezondheidsrisico's met zich mee. De wasbeer, afkomstig uit Noord-Amerika, is een alleseter die zich gemakkelijk aanpast aan menselijke omgeving. Hij rooft eieren van groundbroeders, eet amfibieën en kleine zoogdieren en kan drager zijn van rabiës en de spoelworm *Baylisascaris procyonis*, die ook gevaarlijk is voor mensen. De wasbeerhond, een Aziatische hondachtige die zich in Europa uitbreidt, vormt een vergelijkbare bedreiging. Deze soort jaagt op vogels, eieren en amfibieën en kan eveneens drager zijn van rabiës en de vossenlintworm *Echinococcus multilocularis*.

Naast ecologische en gezondheidsrisico's veroorzaken exoten ook economische schade, bijvoorbeeld door vernieling van landbouwgewassen of extra kosten voor beheer en bestrijding. Hun aanpassingsvermogen en het ontbreken van natuurlijke vijanden zorgen ervoor dat populaties snel groeien, wat het herstel van ecosystemen bemoeilijkt.

6.2. Preventie en alternatieven

Op grond van de EU-Verordening 1143/2014 zijn lidstaten verplicht om invasieve soorten actief te bestrijden. Deze verplichting is in Nederland verankerd in artikel 3.67 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), gedeputeerde staten zijn belast met het uitvoeren van uitroeiings-, beheers- en herstelmaatregelen zoals bedoeld in de artikelen 17, 19 en 20 van de invasieve-exoten-basisverordening, met betrekking tot de in bijlage VC van het Bkl genoemde soorten. Dit wettelijk kader verplicht de provincie tot het voorkomen van vestiging en verdere verspreiding van invasieve exoten, en maakt directe interventies mogelijk en noodzakelijk.

Gezien het concrete risico dat deze soorten vormen voor biodiversiteit, volksgezondheid en ecosystemen, is het uitvoeren van uitroeiings- of beheersmaatregelen de enige realistisch werkbare optie. Het wettelijke kader in combinatie met de beperkte effectiviteit van alternatieve preventieve maatregelen maakt duidelijk dat gedeputeerde staten direct tot beheer of uitroeiing mogen overgaan, zonder dat een afzonderlijke afweging van alternatieve maatregelen noodzakelijk is.

6.3 Onnodig lijden

Op grond van artikel 11.28 Bal geldt voor eenieder die een dier doodt of vangt, de verplichting om te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Dit geldt dus ook bij de bestrijding van exoten en hiermee is rekening gehouden bij de beoordeling van de aanvraag om maatwerkvoorschriften.

Om onnodig lijden te voorkomen zijn er voorschriften verbonden aan het gebruik van vangkooien waarbij het verplicht is deze te voorzien van een melder. Wanneer de melder af gaat is het verplicht de vangkooi te controleren binnen 8 uur en dan het dier te euthanaseren of vrij te laten wanneer het bijvangst betreft. Voor euthanasie wordt gebruik gemaakt van een luchtdruk wapen met expansieve diabolos en een trefenergie van 25 joule (kaliber .22 inch of 5,5 mm) om een zo snel en diervriendelijk mogelijke doding te borgen. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van verschillende lokmiddelen om de trefkans met het geweer te vergroten zodat een dier snel wordt gedood en niet kreupel raakt of onnodig hoeft te lijden. Daarnaast mag er gebruik gemaakt worden van nachtzichtmiddelen waardoor gericht geschoten kan worden wat ervoor zorgt dat het dier dus makkelijker in één keer kan worden gedood.

6.4 Belangen

Invasieve uitheemse soorten vormen een groeiend risico voor de Nederlandse natuur, economie en volksgezondheid. Soorten zoals de muntjak, rosse stekelstaart, heilige ibis, nijlgans, wasbeer en wasbeerhond verdringen inheemse flora en fauna, verstoren ecosystemen en kunnen ziekten verspreiden. Hun hoge aanpassingsvermogen en het ontbreken van natuurlijke vijanden maken dat populaties zich snel uitbreiden en moeilijk beheersbaar worden. Actief beheer en, waar nodig, uitroeiing zijn daarmee zowel een wettelijke als ecologische noodzaak om de biodiversiteit, volksgezondheid en landschappelijke kwaliteit te beschermen.

6.5 Begrenzing gebied bestrijding

Dit maatwerkbesluit voor de bestrijding van exoten is aangevraagd voor het gehele grondgebied van de provincie Drenthe, inclusief de bebouwde kom en de aangrenzende terreinen. Gezien de taak van de provincie en de noodzaak van bestrijding is het wenselijk bestrijding in geheel Drenthe toe te staan.

Echter wordt de vergunning voor gemachtigden wel beperkt in ruimte door het vereisen van een jachthuurovereenkomst of grondgebruikersverklaring met/van de grondeigenaar.

6.6 Beoordeling per artikel

In de aanvraag worden maatwerkvoorschriften verzocht voor verschillende artikelen. Onderstaand wordt per artikel onderbouwd hoe en tot welk besluit wij gekomen zijn.

6.6.1 Het gebruik van en zich buiten gebouwen bevinden met vallen en vangkooien 11.72., eerste lid onder c en e.

Een uitzondering op artikel 11.72, eerste lid onder c en e, van het Besluit activiteiten leefomgeving is wenselijk om het beheer van invasieve exoten op een veilige, selectieve en diervriendelijke wijze uit te voeren. Voor soorten zoals de muntjak, wasbeer, wasbeerhond en rosse stekelstaart zijn vangkooien en vallen onmisbare middelen, omdat deze dieren zich vaak in dichtbegroeide of bebouwde gebieden ophouden waar het gebruik van vuurwapens niet verantwoord of toegestaan is. Door inzet van soortspecifieke vangkooien kunnen dieren gericht worden gevangen, waardoor onbedoelde schade aan andere soorten wordt voorkomen.

De vangkooien zijn uitgerust met melders die direct signaleren wanneer een dier is gevangen. Na zo'n melding moet binnen acht uur een controle plaatsvinden, waarna het dier wordt geëuthanaseerd of – in geval van bijvangst – onmiddellijk wordt vrijgelaten. Hiermee wordt onnodig lijden voorkomen en wordt zorgvuldig omgegaan met dierenwelzijn. Wij wijken hiermee af van de gevraagde twaalf uur om een kooi te controleren na een melding. Door de melder op de vangkooi krijgt de uitvoerder direct een notificatie dat er een dier gevangen is, de uitvoerder dient hierdoor zorg te dragen voor het dier dat hij heeft gevangen. Omdat dit ook 's nachts zou kunnen gebeuren is het redelijk om te verwachten dat het controleren meer tijd in beslag neemt, hierdoor vinden wij acht uur voldoende tijd. Echter heeft de uitvoerder ook zijn plicht naar het gevangen dier uit te voeren en moet de tijd voor het controleren zo kort mogelijk zijn om het welzijn van het gevangen dier te borgen.

Daarnaast worden alle geplaatste vallen geregistreerd en gemeld, zodat toezicht en naleving kunnen worden gewaarborgd.

6.6.2 Gronden niet zijnde jachtvelden 11.76, lid 1

De regels in artikel 11.76, lid 1 van het Bal houden onder meer in dat het geweer ter uitvoering van de wet alleen wordt gebruikt op een jachtveld met een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 40 hectare en afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van tenminste 150 meter kan worden beschreven. Afwijking van de jachtveldcontouren is noodzakelijk omdat de doelsoorten zich vaak vestigen in kleine of stedelijke gebieden waar de standaard minimale jachtveldgrootte niet wordt gehaald. Zonder deze afwijking zou effectief beheer in erven, wegbermen, watergangen en bebouwde zones onmogelijk zijn, terwijl juist op deze locaties schade, overlast en veiligheidsrisico's het meest merkbaar zijn. Daarnaast is het dan voor exoten mogelijk om hier te overleven en voort te planten waardoor Europese en landelijke doelen niet kunnen worden behaald. Door flexibiliteit in de jachtveldcontouren kan beheer ook op deze kritieke plekken plaatsvinden, waardoor populaties niet naar onbeheerde locaties verplaatsen en de civiele opdracht exotenbeheer gebieddekkend, veilig, selectief en diervriendelijk kan worden uitgevoerd.

6.6.3 Hulpmiddelen voor nachtelijk schieten 11.79, lid 5

Volgens artikel 11.79 lid 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving mag een geweer niet zijn voorzien van een geluiddemper, kunstmatige lichtbron, hulpmiddelen om de prooi te verlichten, vizier met beeldomzetter, elektronische beeldversterker of andere nachtelijke schietinstrumenten. Voor de bestrijding van nachtactieve exoten zoals muntjak, wasbeer en wasbeerhond is bestrijding na zonsondergang en voor zonsopkomst echter noodzakelijk om effectief beheer uit te kunnen voeren.

Deze dieren zijn grotendeels actief in de schemering en nacht, waardoor afschot alleen overdag onvoldoende resultaat biedt en populaties zich anders ongestoord blijven voortplanten.

Om deze bestrijding zorgvuldig en effectief uit te voeren, is het gebruik van hulpmiddelen zoals vizieren met beeldomzetter en elektronische beeldversterkers (thermische kijkers, restlichtkijkers en clip-ons) van groot belang. Deze middelen maken gericht en nauwkeurig schieten mogelijk bij beperkte zichtbaarheid, verhogen de selectiviteit, beperken onnodig dierenleed en minimaliseren risico's voor andere dieren, omwonenden en recreanten. Door deze technologie kan onderscheid worden gemaakt tussen doelsoorten en niet-doelsoorten of mensen, wat de veiligheid aanzienlijk verbetert.

Daarnaast kan het gebruik van een geluidsdemper bijdragen aan een veilige en verantwoorde uitvoering van het beheer. Het dempen van het schotgeluid vermindert verstoring van andere dieren en omwonenden en draagt bij aan een gecontroleerde situatie in het veld. Het gebruik van een geluidsdemper is uitsluitend toegestaan indien de houder van de omgevingsvergunning voor jachtgeweeractiviteiten tevens beschikt over een vergunning van de Minister van Justitie en Veiligheid voor het gebruik van een geluidsdemper. Deze voorwaarde waarborgt dat het gebruik plaatsvindt binnen de kaders van de Wet wapens en munitie en voorkomt ongecontroleerde toepassing.

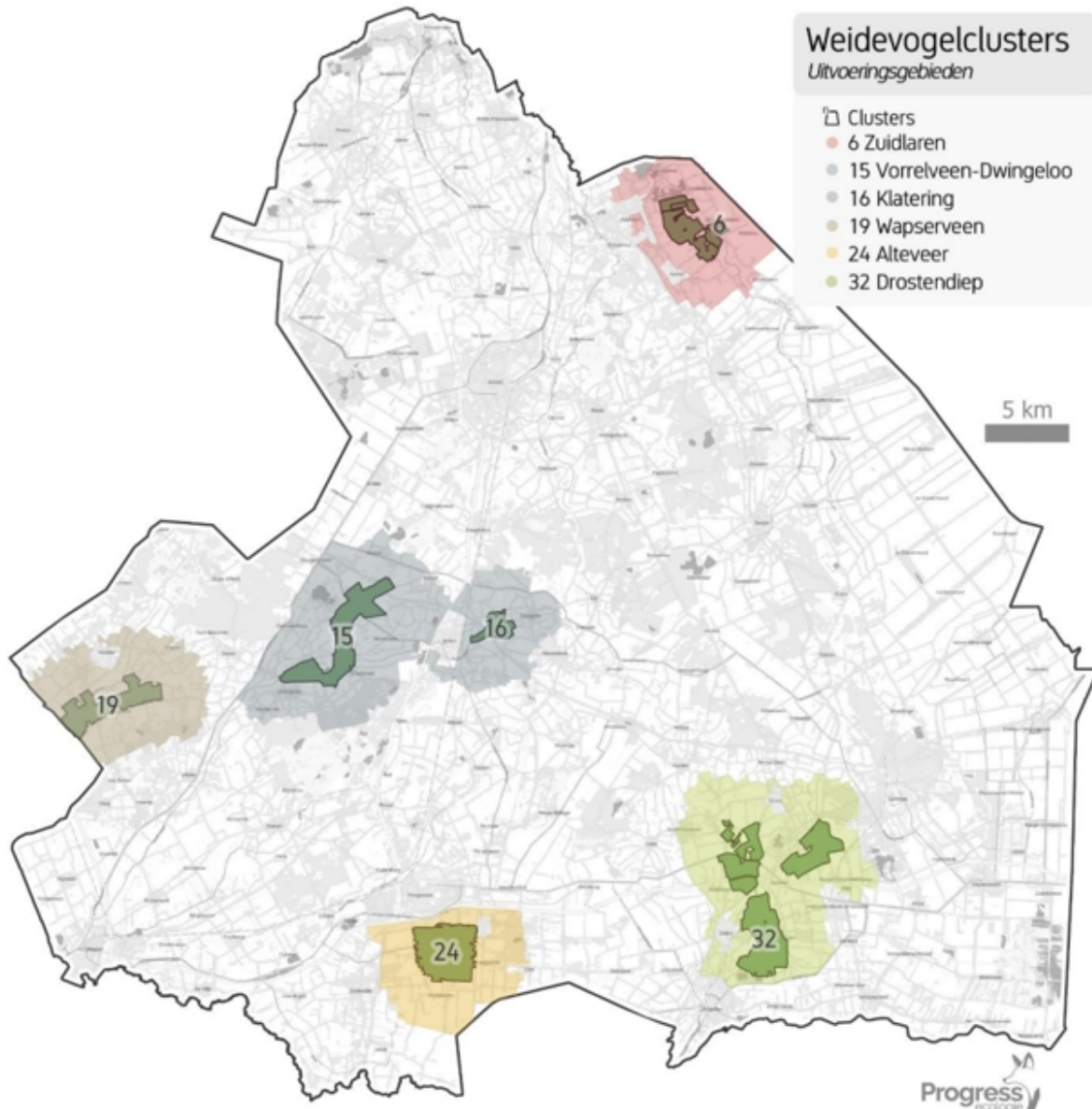
6.6.4 Afwijkende munitie 11.79 tweede lid en zesde lid onder a en b

Voor de euthanasie van in kooien gevangen dieren wordt gebruikgemaakt van een luchtdrukwapen met expansieve diabolos (.22 inch / 5,5 mm) en een trefenergie van 25 joule. Deze afwijking is noodzakelijk om een directe, fatale werking te garanderen en onnodig lijden te voorkomen, conform artikel 11.28. Minder krachtige of niet-expansieve munitie vergroot het risico op verwondingen en herhaalde handelingen, wat strijdig is met dierenwelzijn en proportionaliteit.

6.6.5 Voor zonsopgang en na zonsondergang 11.83, eerste lid, onder a

Volgens artikel 11.83, eerste lid, onder a is het verboden om een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang te gebruiken. Het toestaan van beheer in de nachtelijke en schemerperiode is wenselijk om de bestrijding van invasieve soorten effectief, selectief en verantwoord uit te voeren. Voor de rosse stekelstaart, heilige ibis en nijlgans is beheer toegestaan van één uur voor zonsopkomst tot één uur na zonsondergang. Deze verruiming sluit aan bij hun natuurlijke activiteitspatroon in de schemering en maakt het mogelijk om dieren gericht te benaderen wanneer zij zich verzamelen op rust- of foerageerplekken. Dit vergroot de efficiëntie en beperkt verstoring overdag.

Voor de muntjak, wasbeer en wasbeerhond, die voornamelijk nachtactief zijn, is beheer in de nacht noodzakelijk om populaties daadwerkelijk te kunnen reguleren. Binnen de aangewezen weidevogelgebieden waar ook beheer van vos en zwarte kraai plaatsvindt (figuur 1), mag tussen 1 december en 30 juni het geweer gebruikt worden van zonsondergang tot zonsopkomst. Buiten deze gebieden is nachtelijk gebruik van het geweer alleen toegestaan wanneer de aanwezigheid van de doelsoorten aantoonbaar is, bijvoorbeeld via waarnemingen, camerabeelden of verklaringen van deskundigen. Onder een deskundige verstaan wij een onafhankelijk persoon met aantoonbare ecologische kennis zoals een buitengewoon opsporingsambtenaar of toezichthouder uit het natuurspoor. Een deskundige kan nooit de gemachtigde zelf zijn. De Faunabeheereenheid (FBE) toetst deze onderbouwing zorgvuldig en toezichthouders kunnen deze gegevens opvragen. Naast deze voorcontrole is een gemachtigde verplicht bij nachtelijke bestrijding altijd melding te maken van zijn geplande activiteiten en geldt er tevens een toonplicht waarbij een toezichthouder binnen 24 uur kan verzoeken om het gedode dier te schouwen om stropen tegen te gaan.

¹
Figuur 1: Weidevogelclusters aangewezen in het faunabeheerplan predatiebeheer (20 december 2024, kenmerk 5.1/2024001922, gewijzigd 20 augustus 2025, 1001762) Specifiekere kaarten zijn toegevoegd in Bijlage 2 als onderdeel van dit besluit.

6.6.6 Bebouwde kom 11.83 lid 1 onder b

Een uitzondering op artikel 11.83, lid 1, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving is wenselijk omdat doelsoorten zich kunnen ophouden binnen of direct grenzend aan bebouwde gebieden. Effectief beheer op deze locaties is noodzakelijk om overleving en voortplanting te voorkomen en om schade, overlast en veiligheidsrisico's te beperken. Het gebruik van het geweer is hierbij ruimtelijk beperkt, omdat dit alleen kan plaatsvinden op terreinen waar de grondgebruiker toestemming heeft verleend, waardoor beheer gecontroleerd en verantwoord blijft. Zo wordt populatiebeheer gebieddekkend uitgevoerd zonder onnodige verstoring van omgeving of niet-doelsoorten.

7. Conclusie

Gelet op bovenstaande toelichting op:

- De noodzaak van de bestrijding van exoten;
- De beperkte mogelijkheden van bestrijding op grond van de algemene regels van het Bal;
- De verplichting om onnodig lijden te voorkomen;
- De afweging van relevante belangen;
- De afwegingen per artikel waarvoor maatwerk is gevraagd;

Met inachtneming van de natuurbescherming, het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu, concluderen wij dat de gevraagde maatwerkvoorschriften verleend kunnen worden.